

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Directie Juridische Zaken

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk

2020-0000160227

Bijlage

Bijlage A – Wettelijk kader
Bijlage B – Inventarislijst
Bijlage C – Documenten

Datum 20 juli 2021
Betreft Eerste deelbesluit op het Wob-verzoek inzake Urgenda

Geachte

In uw brief van 10 juli 2019 heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (hierna: ministerie van EZK) verzocht om informatie over de uitvoering van het vonnis in de rechtszaak tussen stichting Urgenda en de Staat der Nederlanden. In uw verzoek heeft u aangegeven dat deze ook voor andere betrokken departementen van toepassing is. Op 18 februari 2020 is daarom ook het Wob-verzoek formeel doorgestuurd aan het ministerie van Financiën en zijn daarom ook stukken geïnventariseerd bij het ministerie van Financiën.

U heeft met EZK afgesproken (mail van 8 oktober 2019) dat er in deelbesluiten wordt gewerkt waarbij het eerste deelbesluit ziet op de kabinetsreactie op het IBO-kostenefficiëntie CO2 reductiemaatregelen. Hierbij treft u een eerste deelbesluit over de stukken die bij het ministerie van Financiën zijn aangetroffen.

Het is helaas niet gelukt om op tijd op uw Wob-verzoek te beslissen. Hiervoor bied ik u mijn excuses aan.

Besluit

Ik besluit de door u gevraagde informatie gedeeltelijk openbaar te maken. Ik licht mijn besluit hieronder toe.

Inventarisatie

Op basis van uw verzoek zijn meerdere documenten aangetroffen. Deze documenten zijn opgenomen in een inventarislijst, zie hiertoe bijlage B.

Wettelijk kader

Uw verzoek om informatie is beoordeeld op grond van de Wob. Het recht op openbaarmaking dient het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering. Het komt iedere burger in gelijke mate toe. Er wordt niet gekeken naar het specifieke belang van de verzoeker.

Openbaarmaking in de zin van de Wob betekent openbaarmaking voor iedereen. In dat licht vindt de afweging dan ook plaats. Hierbij wordt getoetst aan de artikelen 10 en 11 van de Wob waarin is aangegeven in welke gevallen openbaarmaking kan of moet worden geweigerd. Voorts kan het bestuursorgaan besluiten om op grond van de uitzonderingsgronden genoemd in de artikelen 10 en 11 van de Wob (zie bijlage A) of op grond van eventuele bijzondere openbaarmakingsregimes documenten (gedeeltelijk) niet openbaar te maken.

Directie Juridische Zaken

Ons kenmerk
2020-0000160227

Motivering

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (artikel 10, tweede lid, onder e, van de Wob)

In diverse documenten staan persoonsgegevens. Dit zijn gegevens die herleidbaar zijn tot een persoon, zoals onder meer namen, telefoonnummers, e-mailadressen en bepaalde functiegegevens. Ik weeg het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer zwaarder dan het belang van openbaarmaking. Deze informatie maak ik dus niet openbaar. Waar van toepassing heb ik deze persoonsgegevens onleesbaar gemaakt onder vermelding van 10.2.e.

Waar het gaat om de persoonsgegevens van ambtenaren in de documenten merk ik het volgende op. Indien het persoonsgegevens van medewerkers betreft, weegt het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de desbetreffende ambtenaar zwaarder dan het algemeen belang van openbaarheid. Deze persoonsgegevens maak ik dus niet openbaar. Waar van toepassing heb ik deze persoonsgegevens onleesbaar gemaakt onder vermelding van 10.2.e.

Het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling (artikel 10, tweede lid, onder g, van de Wob)

Openbaarmaking van informatie blijft achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van belanghebbenden bij die informatie. Hiertoe merk ik het volgende op.

Voor het functioneren van de ministerraad is geheimhouding van hetgeen ter vergadering wordt besproken essentieel, zowel vanwege de eenheid van het regerings- en kabinetsbeleid alsook om te verzekeren dat binnen het kabinet in alle vrijheid van gedachten kan worden gewisseld. Gelet op het voorgaande zou openbaarmaking van de (geannoteerde) agenda onevenredig benadelend zijn voor het functioneren van de ministerraad dan wel de Staat. Naar mijn opvatting weegt het belang van geheimhouding en het functioneren van de ministerraad zwaarder dan openbaarmaking van hetgeen geagendeerd is in de ministerraad. Deze documenten maak ik dan ook niet openbaar. Waar van toepassing heb ik deze grond toegepast onder vermelding van 10.2.g.

Persoonlijke beleidsopvattingen in een stuk voor intern beraad (artikel 11, eerste lid, van de Wob)

Uitgangspunt van de Wob is dat overheidsinformatie openbaar is. Dit geldt in beginsel ook voor documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad. Dit is het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van overheden in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid. Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat onder het begrip 'documenten opgesteld ten behoeve

van intern beraad' onder meer moeten worden begrepen: nota's van ambtenaren aan hun politieke en ambtelijk leidinggevenden, correspondentie tussen de onderdelen van een ministerie en tussen ministeries onderling, concepten van stukken, agenda's, notulen, samenvattingen en conclusies van interne besprekingen en rapporten van ambtelijke adviescommissies. Degene die de stukken heeft opgesteld moet de bedoeling hebben gehad dat ze zouden dienen voor intern beraad.

Directie Juridische Zaken

Ons kenmerk
2020-0000160227

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat uit documenten die zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad geen informatie wordt verstrekt over persoonlijke beleidsopvattingen. Onder 'persoonlijke beleidsopvattingen' wordt verstaan: ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen. Dergelijke opvattingen worden niet openbaar gemaakt omdat een zekere mate van veiligheid en vertrouwelijkheid noodzakelijk is om te kunnen komen tot een effectieve besluitvorming. Ambtenaren en bestuurders moeten onderling en met bewindspersonen kunnen brainstormen. Feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter worden door mij niet beschouwd als persoonlijke beleidsopvattingen. De totstandkoming van beleid en regelgeving wordt met de openbaarheid van dergelijke informatie inzichtelijk.

De desbetreffende documenten hebben betrekking op advisering ter voorbereiding van een ministerraadvergadering. Naast dat hetgeen dat geagendeerd staat voor de ministerraad wordt geweigerd op grond van artikel 10, tweede lid, onderdeel g, van de Wob, is het eveneens van belang dat ambtenaren in vrijheid hun bewindspersonen hebben kunnen adviseren ter voorbereiding op de ministerraad. Ik acht het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering deze persoonlijke beleidsopvattingen openbaar te maken, zowel in tot op de persoon herleidbare als geanonimiseerde vorm. Daarom heb ik deze informatie uit de documenten verwijderd.

Wijze van openbaarmaking

De documenten stuur ik met dit besluit in kopie mee.

Plaatsing op internet

De stukken worden met een geanonimiseerde versie van dit besluit voor een ieder kenbaar gemaakt op www.rijksoverheid.nl.

Hoogachtend,
DE MINISTER VAN FINANCIËN,
namens deze,

mr. G. van Veen-Van Dam
Wvd. hoofd Privaatrecht, Directie Juridische Zaken

Rechtsmiddelenverwijzing

Deze brief is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Op grond van die wet kunt u tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet worden gericht aan de minister van Financiën, ter attentie van de Directie Juridische Zaken, Postbus 20201, 2500 EE Den Haag. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend en dient ten minste het volgende te bevatten:

- a. naam en adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar zich richt;
- d. een opgave van de redenen waarom u zich met het besluit niet kunt verenigen.

Directie Juridische Zaken

Ons kenmerk

2020-0000160227

Bijlage A

Directie Juridische Zaken

Artikel 10 van de Wob luidt, voor zover relevant, als volgt:

Ons kenmerk
2020-0000160227

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:
 - a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
 - b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
 - c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
 - d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in de artikelen 9, 10 en 87 van de Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.
 2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
 - a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
 - b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
 - c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
 - d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
 - e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
 - f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
 - g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.
 3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voor zover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.
- (...)

Artikel 11 van de Wob luidt, voor zover relevant, als volgt:

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.
2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.
3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt.
4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen

kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Het tweede lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.

Directie Juridische Zaken

Ons kenmerk
2020-0000160227

Doc. nr.	ID	Datum	Titel doc.	Beoordeling	Weigeringsgrond	Toelichting
1	697455	20-1-2016	MR 22012016 IBO CO2 en hoger beroep procedure Urgenda.pdf	Niet Openbaar		Integraal geweigerd op 10.2.g / 11.1
2	697451	1-4-2016	Kabinetsreactie IBO efficientie CO2 reductiemaatregelen.docx	Niet Openbaar		Conceptversie van REZIM 32433a Stas. Artikel 11.1.
3	697452	1-4-2016	REZIM 32433a Stas.pdf	Deels Openbaar	10.2.e	
4	697475	7-4-2016	Voorbespreking MR 8 april 2016.pdf	Niet Openbaar		Integraal geweigerd op grond van artikel 10.2.g / 11.1.
5	697454	8-4-2016	Geannoteerde agenda MR 8 april 2016.pdf	Niet Openbaar		Integraal geweigerd op grond van artikel 10.2.g / 11.1
6	697476	8-4-2016	Terugkoppeling MR 8 april 2016.pdf	Niet Openbaar		Integraal geweigerd op grond van artikel 10.2.g

TER ADVISERING
Aan
de Minister
de Staatssecretaris

REZIM 5/4, pt. 4

[Handwritten signature]

*moet ik
er heen?
wel
interessant!*

notitie

Kabinetsreactie IBO efficiëntie CO2 reductiemaatregelen

Inleiding

De kabinetsreactie op het IBO efficiëntie CO2 reductiemaatregelen is onderwerp van uitvoerig (politiek) overleg geweest, met name tussen bewindslieden van EZ en IenM. Gelet op het klimaatverdrag van Parijs is deze kabinetsreactie aangegrepen om de ambities van CO2 reductiebeleid ook in het licht van het klimaatverdrag te plaatsen. Er is ook een relatie met Urgenda, die gecompliceerd is. Enerzijds zet het kabinet stappen om invulling te geven aan het Rechtbankvonnis, anderzijds zou de kabinetsreactie ook een rol (kunnen) spelen bij het aanleveren van de Memorie van Grieven (MvG) door de Landsadvocaat in het kader van het hoger beroep dat de Staat heeft aangetekend. De MvG moeten medio april worden ingediend.

Advies en kernpunten

- U kunt akkoord gaan met de voorgestelde kabinetsreactie en met verzending naar de TK. Er zijn nog wel twee geschilpunten:
 - Wel/niet benoemen Klimaatop Parijs als aanleiding (naast Urgendavonnis) om op korte termijn maatregelen te treffen. Het gaat om de volgende zin (p4): *'Zowel de resultaten van de Klimaatop in Parijs als de uitspraak van de Rechtbank in Den Haag vragen ook op korte termijn al om vervolgstappen.'* Kamp is niet blij met de suggestie dat naast Urgenda ook de klimaatop noopt tot maatregelen op de korte termijn (t/m 2020). Zijn standpunt is dat de klimaatop alleen heeft gezorgd voor een akkoord over CO2-reductie op de lange termijn (2050). Dit is feitelijk juist, u kunt Kamp dus steunen. Daarnaast is EZ niet blij met de zin: *'Om de doelstellingen van het Klimaatakkoord te realiseren is in 2050, binnen de EU, een emissiereductie van 95% noodzakelijk, ten opzichte van 1990'* (p3). Tot nu toe werd aan 80-95% reductie in de EU aangehouden, de 95% zou dus een Europese ambitieverhoging suggereren.
 - Wel/niet aangeven dat voor de zomer duidelijkheid moet zijn over nog uit te zoeken punten, waarna besluitvorming mogelijk is. Het gaat om de afsluitende zin van de brief (p7): *'Voor de zomer zou hierover duidelijkheid moeten zijn, waarna besluitvorming mogelijk is.'* Kamp is niet blij met het feit dat dit de indruk wekt dat besluitvorming snel zal plaatsvinden. Dit lijkt ons tekstueel oplosbaar.
- De kabinetsreactie volgt op alle belangrijke punten het IBO, en stelt aanvullend beleid voor. (zie samenvatting kabinetsreactie hieronder).
- Een punt brengen we apart onder de aandacht. De kabinetsreactie vermeldt dat van de opgave die voortvloeit uit de uitspraak van de rechtbank ivm Urgenda nog 7,5 Mton over zal zijn na uitvoering Energieakkoord, en dat die

Inspectie der Rijksfinancien

Inlichtingen

10.2.e

T 10.2.e

F 10.2.e @minfin.nl

Datum

1 april 2016

Notitienummer

2016-0000032433

Auteur

10.2.e

Van

het hoofd sectie DEFEZ

Kopie aan

10.2.e

met extra maatregelen moet worden gerealiseerd (p5). Voorgesteld wordt om dit te bewerkstelligen met de sluiting van twee kolencentrales uit de jaren negentig, alsmede door enkele andere maatregelen, te onderzoeken. (zie samenvatting kabinetsreactie hieronder). Naast juridische aspecten moet ook duidelijkheid komen de kosten van evt. sluiting van kolencentrales. Budgettaire implicaties van maatregelen zijn (dus) nog niet duidelijk. Dat speelt mn bij de kolencentrale maatregel en bij evt. stimulering van CCS.

Samenvatting kabinetsreactie

- Energieakkoord maatregelen zijn niet allemaal even efficiënt, dat heeft te maken met andere (dan CO2) doelen waarover partijen destijds afspraken hebben gemaakt, nl aandeel duurzame energie en energiebesparing. Deze korte termijn maatregelen hebben bijgedragen dat nieuwe markten op gang zijn gebracht.
- Fiscale stimuleringsmaatregelen zijn minder kosten-effectief gebleken dan niet-fiscale maatregelen.
- Het CO2 reductiebeleid legt de focus op kosteneffectieve CO2 reducerende maatregelen die zoveel mogelijk passen binnen Europese kaders, het lange termijn perspectief en de lessen voor klimaatbeleid.
- Voor de lange termijn wordt primair gestuurd op CO2-uitstoot, cf ook het kabinetsstandpunt in het Energierapport.
- Internationale beprijzing van CO2 is de meest kosteneffectieve strategie voor de langere termijn. Verdere verbetering van het ETS is mogelijk en wenselijk. Wereldwijde samenwerking tussen emissiehandelssystemen wordt bevorderd. Adequate beprijzing van CO2 uitstoot is aan de orde op de Milieuraad van 20 juni a.s.
- De overheid moet een koersvast beleid voeren en zo investeringszekerheid bieden. De energiedialoog "bereidt samenleving en overheid voor op verdere energietransitie richting 2050".
- Cf het Energierapport heeft het kabinet advies gevraagd aan het AWTI over het te voeren lange termijn energie-innovatiebeleid.
- Nationale maatregelen in ETS-sectoren moeten zoveel mogelijk vermeden worden ivm het waterbedeffect, maar zijn gelet op de na het Energieakkoord resterende opgave van 7,5 Mton in 2020 (ivm Urgenda) onvermijdelijk.
- Voorgesteld wordt sluiting van twee kolencentrales uit de jaren negentig te onderzoeken, terwijl sluiting van de drie nieuwe centrales in geen geval aan de orde is voor de uitvoering van het vonnis.
- Als andere kansrijke maatregelen worden genoemd CCS (afvang/opslag CO2), geothermie, concrete warmteprojecten, en mestvergisting en -verwerking en reductie van methaanslip bij gasmotoren.

leens!

leens!

→ wat staat
hier?

moor

→ moor

leens!

ok - -

leens!

moor, maar
deels onder

ETS dus
geen subsidie
nodig